

TOPOGRAFIJA DVAJU POSJEDA KRIŽNI KIH REDOVA U DOLINI GLOGOVNICE

RANKO PAVLEŠ

Mlinarska 32

HR - 48 000 Koprivnica

Izvorni znanstveni lanak

Original scientific paper

Primljeno/Received: 2.10.2005.

Prihvaćeno/Accepted: 29.10.2005.

lanak opisuje dva srednjovjekovna imanja križni kih redova uz gornji tok potoka Glogovnice. Sjevernije se pružao posjed Glogovnica u vlasništvu Regularnih kanonika Svetog Groba Jeruzalemskog u čijem je središtu bio samostan s crkvom Blažene Djevice Marije, a južnije su se prostirale zemlje templara, koje su naslijedili ivanovci, sa središtem oko crkve Svetog Ivana. Posjedi su obrađeni s gledišta povijesne topografije za što su korišteni svi dostupni topografski podaci iz izvora, literature i topografskih karata uključujući i do sada provedena arheološka istraživanja. Nastojalo se odrediti koja su naselja bila dio ovih imanja i koji su se objekti nalazili na njima te ustanoviti što to čini tok međa, što je omogućilo da se utvrdi njihovo mjesto u mreži srednjovjekovnih posjeda. Istraživanje problema vezanih za ova dva posjeda rezultiralo je znatnim ispravcima njihovih međa kako su bile opisane u dosadašnjoj literaturi.

Ključne riječi: Glogovnica, Sveti Ivan, Regularni kanonici Svetog Groba Jeruzalemskog, templari, ivanovci, srednji vijek, topografija

Dva imanja križni kih redova sepulkralaca i templara, odnosno ivanovaca, prostirala su se u dolini potoka Glogovnice, sjeveroistočno od Križevaca. Osim što su oba pripadala sličnim crkvenim institucijama i često nosila isto ime, kroz povijest su im zajedničke i druge karakteristike. Tako su, otprilike u isto vrijeme, došla u ruke spomenutih redova, kasnije imala druge vlasnike izvan redova, opustošena su od osmanskih vojski, naseljena novim stanovništvom i, na kraju, dijelom uklopljena u Vojnu krajinu.

GLOGOVNICA

Imenom Glogovnica u srednjem se vijeku, osim potoka, nazivalo i nekoliko naselja i posjeda. Tako je na imanju Cerovo brdo postojalo selo Glogovnica,¹ templari i kasnije ivanovci su tako zvali svoj posjed istočno od Križevaca,² crkva Svetog Jurja u današnjem centru tako čer se određivala da je u Glogovnici,³ a u provinciji Dubrava, zagrebačkog biskupa, postojao je predij Glogovnica.⁴ Konačno, Glogovnicom se nazivala i varoš i posjed sepulkralaca, odnosno Regularnih kanonika Svetog Groba Jeruzalemskog oko

današnjeg sela Donje Glogovnice. O ovom posljednjem imanju će ovdje biti riječ.

O Glogovnici se razmjerno mnogo pisalo jer je povijesni profil privlačila crkva Blažene Djevice Marije s nekim zanimljivim karakteristikama, a veći postojanje crkvenih redova kao vlasnika bilo je dovoljno atraktivno za proučavanje. Izdvojio bih rad Lelje Dobronić koja je konačno raščistila tko je držao glogovničko imanje (jedno vrijeme je postojalo mišljenje da su vlasnici bili ivanovci), dala izvrsnu sliku reda kanonika Svetog Groba i kronologiju posjeda te se dotakla i niza manjih problema.⁵

Najvažniji dokument za povijest ovog imanja je kraljeva potvrđnica za sedam sela uz potoku Glogovnicu i Rasinju iz 1207. godine.⁶ Posjed tada drži *domus sancti sepulchri*, dakle, red kanonika Svetog Groba Jeruzalemskog ili sepulkralaca. U uvodu isprave navode se darovana sela i opisuje njihov smještaj, što je vrlo rijetko u dokumentima iz tog doba. Tri su sela iznad potoka Glogovnice, a to su *villa Cosme*, *villa Poret* et *villa Wysumery*. U predjelu *Strazila* su bila sela *Prodancu* et *Sydouina*, a uz njih i selo *Turbe* dok je sedmo selo *Druse*

1 *Codex diplomaticus regni Croatiae, Dalmatiae et Slavoniae*. (dalje CD), (ur. Smičiklas, Tadej i dr.), sv. XVI., Zagreb, 1976. godine, 1380. 16. II., str. 64. i 65.

2 CD, sv. IV., Zagreb, 1906. godine, 1252. 24. IV., str. 491.

3 Franjo Rački, Popis župa zagrebačke biskupije 1334. i 1501. godine, *Starine Jugoslavenske akademije*, sv. 4., Zagreb, 1872. godine, str. 220.

4 CD, sv. VIII., Zagreb, 1910. godine, 1317., str. 456.

5 Lelja Dobronić, Glogovnica. Regularni kanonici svetog Groba jeruzalemskog, glogovnički prepoziti i crkva Blažene Djevice Marije, *Tkalica*, sv. 2., Zagreb, 1998. godine, str. 49. – 104.

6 CD, sv. III., Zagreb, 1905. godine, 1207., str. 73.

stajalo uz potok Rasinju. U ispravi je, osim ovoga, tako er važno što kralj piše da je imanje darovao sepulkralcima u vrijeme kada je bio slavonski herceg, iz ega se može zaklju iti da su oni došli u Glogovnicu izme u 1197. i 1203. godine.

Opis me a u istom dokumentu po inje me om podru ja *Cosme* i to na brdu gdje me aši sa zemljom templara te ide dalje do potoka *Glogonicha*, gdje grani i s podru jem *Prodanci*. Dalje se me a penje pa spušta preko jednog brežuljka i dolazi do potoka *Wudin* kojeg prelazi, ide uz *lacus ranarum* i izlazi na isti potok na drugom mjestu. Zatim me a dolazi do brda koje je na strani prema selu Herceginje i silazi u dolinu *Crisnicem* otkuda silazi dalje do potoka *Glogonicha*. Ovim potokom me a ide do potoka *Sumeht* kojim se penje uzvodno do brda *Liphagora*. Idu i niz ovo brdo, spušta se ponovo do potoka *Glogonicha*, a od njega ide do brda *Grades* pokraj kojeg dolazi do me a *Zadree*. Zatim me a dolazi do potoka *minor Glogonicha* u koji utje e potok *Strasyła* kojim me a ide do brda s vinogradima. Prolaze i me u vinogradima uz brdo, me a dolazi do drugog potoka zvanog *Strasyła*, a dalje pokraj *Alamini* dolazi do *Rasinam*. Ovim potokom me a stiže do zemlje *Wranis* pa do nekog neimenovanog potoka i zatim se uspinje na brdo gdje me aši sa zemljom *Cholsa*. Otuda me a ide cestom do zemlje *Prodanko* odakle silazi do potoka *Quopurniche* kojim ide do brda gdje po inje me ašiti sa zemljom templara i dolazi do me a *Cosme* (odakle je i krenula).

Dio spomenutih toponima i me ašnih vlasnika poznat je iz drugih srednjovjekovnih dokumenata, a manji dio iz današnje toponimije.

Po etak me e moramo tražiti negdje izme u današnjeg sela Donja Glogovnica iji je prostor nesumnjivo bio obuhva en opisanim granicama (ostaci sepulkralске crkve Blažene Djevice uz današnju župnu crkvu) i današnjeg sela Ivanca koje je dobilo ime po crkvi Svetog Ivana na templarsko – ivanova kom imanju, južnom me ašu sepulkralaca. Sama po etna to ka je isto no od

potoka Glogovnice, a podru je *Cosme* je sjeverno od nje, dakle, jugoisto no od Donje Glogovnice. Nakon što prije e potok Glogovnicu, me a je možda obuhva ala današnje selo Gornju Glogovnicu, ali to nije sigurno. Ovdje je spomenuto podru je *Prodanci* koje je valjda bilo susjed posjeda Glogovnice i nema ništa zajedni ko sa selom *Prodancu*, spomenutom u sjeveroisto nom dijelu imanja. Potok *Wudin* danas nije poznat na terenu, ali je lokalitet *lacus ranarum* naveden i 1217. godine⁷ (tada kao *Sabia loca* što je hrvatski original latiniziranog toponima iz 1207. godine) na granici vlastelinstva Kamešnica – Kalnik (a ono baš kod toga lokaliteta me aši s križnicima). Do ovog mjesta opisan je dio južne me e, a zatim me a skre e na sjever usporedno s potokom Glogovnicom. Selo Herceginje, koje se zatim spominje, vjerojatno je bilo na kalni kom vlastelinstvu. Me a sigurno obuhva a podru je sela Donje Glogovnice, u ijoj se blizini spominje dolina Križnica kojom me a silazi do potoka Glogovnice. S potokom Šumetom me a je došla do imanja Cerovo brdo na kojem se 1380. godine⁸ spominje potok *Semechech*, a 1529. godine⁹ i selo *Sumechecz*. Svakako se radi o potoku koji te e od današnjeg sela Osijek i utje e u Glogovnicu. Sljede i toponim do kojeg me a dolazi je Lipova gora, navedena i na me i Cerovog brda 1244. godine.¹⁰ Nije mi poznat na terenu, ali se morao nalaziti izme u spomenutog potoka i potoka Glogovnice do kojeg se me a vra a. Otprilike ovdje završava zapadna granica posjeda Glogovnice i po inje sjeverna. Brdo Gradec¹¹ se kao toponim sa uvalo južno od sela Apatovca, a spominje se na me i Cerovog brda 1244. godine¹² i Apatovca 1249. godine.¹³ Slijedi toponim ili me ašni vlasnik zemlje *Zadree* koji vjerojatno ima veze sa Zedurom navedenim na me i Cerovog brda 1244. godine¹⁴ i imenom izvora *Zadorkuta* na me i Apatovca 1249. godine.¹⁵ Nije ostavio trag u današnjoj toponimiji. Nakon toga me a dolazi do potoka Male Glogovnice koji se spominje i na me i Cerovog brda 1244. godine¹⁶. Prema položaju u opisu vjerojatno se radi o potoku, danas zvanom, Brodec¹⁷ koji te e iz Apatovca prema jugu, izme u brda Gradec i Hum. U Malu Glogovnicu utje e

7 CD, sv. III., 1217., str. 151.

8 CD, sv. XVI., 1380. 16. II., str. 64.

9 Ivan Bojni i , Kraljevske darovnice odnose e se na Hrvatsku, *Vjesnik kraljevskog hrvatsko – slavonsko – dalmatinskog arhiva* (dalje VZA), god. VII., sv. 2., Zagreb, 1905. godine, 1529. 30. I.

10 CD, sv. IV., 1244. 15. VI., str. 232.

11 Topografska karta, 1: 25. 000., Slanje, 017 – 3 – 1, Vojnogeografski institut, 1982. godine.

12 CD, sv. IV., 1244. 15. VI., str. 233.

13 Josip Kolanovi , Hodimir Sirotkovi , *Diplomati ki zbornik, Dodaci* (dalje CD, Dodaci), sv. I., Zagreb, 1998. godine, 1249. 6. X., str. 137.

14 CD, sv. IV., 1244. 15. VI., str. 233.

15 CD, Dodaci, sv. I., 1249. 6. X., str. 137 – 138.

16 CD, sv. IV., 1244. 15. VI., str. 233.

17 Topografska karta, 1: 25. 000., Slanje.

potok Stražilo koji je sljede a me ašna oznaka u opisu. Zatim me a nastavlja preko nekog brda do drugog potoka koji se tako er zove Stražilo. Ovdje se vjerojatno radi o potoku Podgori i njegovom sastavku koji dotje e s isto nog ruba sela Apatovca.¹⁸ Ime potoka se može povezati s imenom predjela *Strazila* navedenim ranije u ovoj ispravi. Ovdje se 1244. godine¹⁹ spominje sepulkralsko selo Stražiš e na me i Cerovog brda, a tako er i izvor Stražica ili Stražiš e na me i Apatovca 1249. godine.²⁰ Lelja Dobroni je negdje na isto nom rubu Apatovca našla toponim Stražiš e,²¹ što je vjerojatno u vezi s navedenim srednjovjekovnim mjesnim imenima. Nakon što pro e uz *Alamini* (nejasno je radi li se o toponimu ili vlasniku zemlje) me a dolazi do potoka Rasinje. Ovdje je, svakako, rije o gornjem toku današnjeg potoka Gliboki, a ne o potoku Rasinjici kako je to zaklju ila Lelja Dobroni .²² Prema opisu me a imanja Herbortije iz 1248. godine, baš na Rasinji me aši ovaj posjed sa sepulkralcima.²³ Ovdje se ve radi o isto noj me i Glogovnice. Na istoj strani posjed me aši sa zemljama *Wranis*, *Cholsa* i *Prodanko* kod kojih nije jasno radi li se o imenima imanja ili vlasnika, ali iz opisa vidimo da su se nalazile izme u potoka Rasinje i potoka Koprivnice. Ovaj potonji potok je sljede a oznaka do koje me a dolazi. Uz njega sepulkralska Glogovnica po inje me ašiti s templarima i ide (vjerojatno prema jugozapadu) sve do zemlje *Cosme* koja je u sklopu posjeda i gdje se me a spaja sa svojim po etkom.

Iz gornjeg opisa i analize vidi se da se me a tek na jednom mjestu (kod brda Gradec) može to no odrediti dok je drugdje, a posebno prema templarima na jugu, put kojim ide, samo hipoteti an. Ipak je i iz ovih oskudnih podataka jasno da posjed Glogovnica nije imao opseg kakav mu je odredila Lelja Dobroni .²⁴ Podru je Apatovca nije bilo uklju eno u njega, što se vidi po darovnici iz 1249. godine,²⁵ a tako er ni kraj oko Velikog Poganca gdje se pružao posjed Herbortija.

Prostor koji preostane dovoljan je za smještaj do šezdeset poreznih dimova koliko ima ovo imanje po etkom XVI. stolje a.²⁶ Odre ivanju to nih me a ne pomaže ni to što su nam poznata sela na posjedu jer ni jedno od njih nije preživjelo kao naselje niti nam je poznat neki drugi njihov trag u toponimiji. Od pomo i nije ni popis istih sela nešto druga ije zapisan u XVI. stolje u (*Cosmae*, *Ponich*, *Vissumerye*, *Prodencz*, *Sidovina*, *Drube*, *Druze*).²⁷ Iako je ovdje bilo velikih pustošenja i smjena stanovništva, ipak se možemo nadati da e se neki njihov trag na i jer su u blizini podru ja koja su koliko – toliko imala kontinuitet naseljenosti iz srednjeg vijeka (npr. Apatovec). Ina e upada u o i kontrast izme u me ašnih toponima koji se daju dosta dobro pratiti (dobro za ispravu iz XIII. stolje a) i imena sela koja se uop e ne mogu potvrditi ni na terenu ni iz dokumenata.

Osim sela na glogovni kom je imanju postojala i **varoš Glogovnica** potvr ena kao takva tek 1507. godine.²⁸ Varoš i njeno podru je zauzimali su dobar dio posjeda što se može zaklju iti po brojevima poreznih dimova iskazanim u popisima poreza. Zavisno od godine popisa na varoške porezne dimove je otpadalo od jedne polovine do jedne tre ine.²⁹

U vrijeme kada posjed drži glogovni ki prepošt Alfons Andrija Tuz, po inje se ovdje spominjati i **kaštel**³⁰ iji se tragovi i danas vide oko župne crkve u Donjoj Glogovnici.

Sepulkralska **crkva Blažene Djevice Marije** nije sa uvana i od nje su preostali samo temelji, koji se u zadnje vrijeme istražuju, i spolija, dijelom ugra ena u kasniju crkvu (iz XV. stolje a³¹), odnosno današnju župnu crkvu, župni dvor i okolne objekte. Uz crkvu je postojao i **samostan** (*domus sancti sepulchri*)³². I crkva i samostan su vjerojatno bili na mjestu kasnijeg kaštela i crkve (arheološki potvr eni ostaci i kaštela i romani ke crkve uz

18 Topografska karta, 1: 25. 000., Slanje.

19 CD, sv. IV., 1244. 15. VI., str. 233.

20 CD, Dodaci, sv. I., 1249. 6. X., str. 137 – 138.

21 Lelja Dobroni , Posjedi i sjedišta templara, ivanovaca i sepulkralaca u Hrvatskoj, *Rad Jugoslavenske akademije* , sv. 406., Zagreb, 1984. godine, str. 39.

22 L. Dobroni , Posjedi..., str. 39.

23 CD, sv. IV., 1248. 1. V., str. 354.

24 L. Dobroni , Posjedi..., str. 36. (karta)

25 CD, Dodaci, sv. I., 1249. 6. X., str. 137 – 138.

26 Josip Adam ek, Ivan Kampuš, *Popisi i obra uni poreza u Hrvatskoj u XV. i XVI. stolje u*, Zagreb, 1976. godine, str. 26., 52., 57., 92., 121.

27 Ferdo Šiši , *Hrvatski saborski spisi*, vol. V., Zagreb, 1918. godine, 1628. 19. XII., str. 454.

28 J. Adam ek, I. Kampuš, *Popisi...*, str. 26.

29 J. Adam ek, I. Kampuš, *Popisi...*, str. 26., 52., 57., 92., 121.

30 Ivan Krstitelj Tkal i , *Povijesni spomenici grada Zagreba*, sv. III., 1500. 5. IV.

31 An ela Horvat, Prilozi povijesno – umjetni kim problemima u neko templarskoj Glogovnici kraj Križevaca, *Peristil*, br. 4., Zagreb, 1961. godine (navodim prema: Vladimir Palošika, Glogovnica kraj Križevaca, *Muzejski vjesnik*, sv. 13., Bjelovar, 1990. godine, str. 51.)

32 CD, sv. IV., 1252. 24. IV., str. 491.

današnju crkvu u Donjoj Glogovnici³³), ali postoje i druga ija mišljenja. Tako Vladimir Palošika smješta sepulkralsku crkvu Blažene Djevice na brijeg Crkvenjak uz zapadni rub sela Donja Glogovnica.³⁴ Me utim, tamo su do sada na eni samo pojedini stari gra evinski elementi ugra eni u novije objekte koji su mogli biti doneseni na lokalitet, ali ne i ostaci srednjovjekovne gra evine. Sam toponim Crkvenjak ukazuje na vezu s nekom crkvom, ali je ta veza, ako zaklju ujemo po tipu ovog toponima, prije vlasni ka nego lokacijska. Zanimljiv je toponim Barbarica na istom brijegu jer se ini da mjesna imena Barbara i Barbarica u kalni kom kraju ozna avaju ostatke gra evina, ali to još treba istražiti. Nedaleko Donje Glogovnice Vladimir Palošika spominje dva zanimljiva lokaliteta: Groblje,³⁵ sjeverozapadno, i Križno drvo,³⁶ sjeveroisto no od tog sela. Prvi toponim bi mogao biti oznaka za mjesto srednjovjekovnog groblja pa onda možda i crkve, a na drugom, kod sela Marinovca, postoje ostaci gra evine. Ako se utvrdi da su ti ostaci temelji neke crkve, otvorit e se zagonetka jer, prema dokumentima, na tom mjestu nije potvr ena ni jedna srednjovjekovna župna crkva. Možda se radi o ostacima neke kapele koja nije zabilježena u ispravama.

Crkvu svetog Jurja, koja se ozna va da je u Glogovnici, ne treba tražiti na ovom sepulkralskom imanju jer se ona nalazila u selu ur icu, na posjedu zagreba kog biskupa, kako je to dokazao Zdenko Balog.³⁷

Iz Glogovnice su sepulkranci upravljali s nekoliko svojih posjeda od kojih su neki bili i vrlo udaljeni. Od 1223. godine oni drže imanje Lagu ili Tkalec³⁸ (danas Gornji i Donji Tkalec izme u Križevaca i Vrbovca). U Podravini su bili vlasnici

imanja Križan ija (danas toponim izme u Ludbrega i sela Ku ana³⁹) s crkvom Blažene Djevice Marije.⁴⁰ U istom kraju u vezi sa sepulkralcima su možda (ali manje vjerojatno) toponimi Križni ki breg,⁴¹ južno od sela ukovca kraj Ludbrega (Lelja Dobroni ovaj predjel ili neki u njegovoj blizini naziva Križnice⁴²), i Križan ija⁴³ kraj sela Sveti Petar isto no od Ludbrega. U njihovom vlasništvu je možda bio i mali posjed Jalševac⁴⁴ kraj Koprivni kog Ivanca. Iz središta u Glogovnici upravljano je i imanjem Miholjancem⁴⁵ kraj Vaške u slavonskoj Podravini, s crkvom Svetog Mihalja (danas Gornji Miholjac) koje se ve 1255. godine spominje kao vlasništvo sepulkralaca.⁴⁶ Izvan tadašnje Križeva ke županije sa sepulkralskom Glogovnicom bio je povezan posjed Planina,⁴⁷ sjeveroisto no od Zagreba.

Zanimljivo je pitanje odnosa crkvi na sepulkralskim posjedima prema sustavu župa i prema biskupskoj crkvenoj vlasti. Naime, crkve u Miholjancu⁴⁸ (Gornjem Miholjcu) i Križan iji⁴⁹ iskazane su u popisu župa 1334. godine (ona u Miholjancu i 1501. godine,⁵⁰ a ona u Križan iji i u popisu iz 1615. godine⁵¹), dok crkva Blažene Djevice na središnjem sepulkralskom imanju u Glogovnici nije ni jednom popisana. Zna enje toga tek treba istražiti.

Sepulkranci u XV. stolje u gube Glogovnicu,⁵² a dalje njome upravljaju zagreba ki prepošti. Po etkom XVII. stolje a i Glogovnica i pripadaju i joj posjedi (Planina, Tkalec i Križan ija) dolaze u ruke zagreba kih isusovaca.⁵³

- 33 Zoran Homen, Rezultati arheoloških istraživanja tijekom 1998. i 1999. godine u Glogovnici, *Cris*, godina II., Križevci, 2000. godine, str. 51 – 52.
34 Vladimir Palošika, Glogovnica kraj Križevaca – još jedno otkri e srednjovjekovne arhitektonske plastike, *Muzejski vjesnik*, sv. 13., Bjelovar, 1990. godine, str. 51.
35 V. Palošika, Glogovnica..., str. 52.
36 V. Palošika, Glogovnica..., str. 53.
37 Zdenko Balog, Ecclesia beati Georgii de Glogaunicha – ubikacija župe iz popisa župa zagreba ke biskupije iz 1334. godine, *Muzejski vjesnik*, sv. 20., 1997. godine, str. 21 – 22.
38 CD, sv. III., 1223., str. 232 – 233.
39 L. Dobroni , *Posjedi...*, str. 41.
40 J. Adam ek, I. Kampuš, *Popisi...*, str. 27., 59., 94., 127.
F. Ra ki, *Popisi...*, str. 213.
41 Topografska karta, 1: 25. 000., Rasinja, 017 – 3 – 2.
42 L. Dobroni , *Posjedi...*, str. 41.
43 Topografska karta, 1: 25. 000., Rasinja.
44 J. Adam ek, I. Kampuš, *Popisi...*, str. 27., 60.
45 J. Adam ek, I. Kampuš, *Popisi...*, str. 34., 65., 103.
46 CD, sv. IV., Zagreb, 1906. godine, 1255. 30. III., str. 595.
47 CD, sv. XVI., 1380. 9. VIII., str. 113.; J. Adam ek, I. Kampuš, *Popisi...*, str. 116.
48 F. Ra ki, *Popisi...*, str. 222.
49 F. Ra ki, *Popisi...*, str. 213.
50 F. Ra ki, *Popisi...*, str. 222.
51 *Nadbiskupski arhiv Zagreb, Kanonske vizitacije razli ne*, Protokol 4/IV., str. 82.
52 L. Dobroni , Glogovnica..., *Tkal i* , sv. 2., str. 70.
53 Emilij Laszowski, Povijest zagreba kih isusovaca 1608. – 1618., VZA, XV., 1913. godine.

GLOGOVNICA – SVETI IVAN

Templarski, a kasnije ivanova ki, posjed u dolini Glogovnice sjeveroisto no od Križevaca nazivao se Glogovnica, kao i susjedno sepulkralsko imanje i još nekoliko posjeda uz istoimeni potok. Ali u kasnom srednjem vijeku ovaj se posjed javlja i pod imenom Sveti Ivan.

Nekoliko je autora posvetilo dio ili cijele radove ovom imanju esto ga povezuju i s crkvom Blažene Djevice Marije u Donjoj Glogovnici što je bilo pogrešno, ali je, kao poticaj za istraživanje, pomoglo rasvjetljavanju nekih povijesnih pitanja. Što se topografije ti e, najiscrpniji je rad Lelje Dobroni o templarima, ivanovcima i sepulkralcima u Hrvatskoj.⁵⁴

U vezi s me ama templarske Glogovnice postoje tri opisa me a i tri isprave u kojima se ona spominje kao me aš drugih imanja. Iako se ini da je to više podataka nego o susjednom sepulkralskom imanju, ipak se ovdje pri odre ivanju me a susre emo s više problema.

Prva dva opisa me a su iz 1209. godine.⁵⁵ Jedan opisuje me e oko *nekog sela zvanog Glogovnica*, a templari su ga dobili od biskupa Prodana (o ovom darovanju se govori ve 1175. godine⁵⁶). Me a po inje od potoka *Zelna* s kojim dolazi do potoka *Glogonica* otkuda ide do me a *Cuthe*. Zatim me a ide do okruglog brežuljka pa kroz šumu do zemlje plemi a *Vinislau*. Dalje je uz me u cesta koja vodi *ad Crisiensem*, a nakon nje me a ide do *Zopos* i do neimenovane vode. Slijedi voda *Vertilena*, koju me a prelazi i dolazi do ceste *Rostinacz* pa do vode Mala *Vertilena*, koja je na me i sve do ceste za *Kemyheth*. Od ceste me a, idu i preko brda, dolina i šuma, dolazi do zemlje *Veysa*, a zatim preko neke vode do brda na kojem je kamen i lokva. Odatle se me a spušta do vode *Zelna* (kod koje i po ela).

Pitanje, koje se name e iz ovog opisa, je o kojem se selu Glogovnici ovdje radi. Današnja Donja Glogovnica ne dolazi u obzir jer je u srednjem vijeku pripadala sepulkralcima. Moglo bi se raditi o selu Gornja Glogovnica, ali mislim da je ipak rije o današnjem selu Ivancu. Selo je dobilo ime po crkvi Svetog Ivana (isti na in imenovanja je

i kod Ivanca Ludbreškog i Ivanca Koprivni kog), a u kasnom srednjem vijeku cijelo imanje (ono je tada jedan od posjeda vranskog priorata⁵⁷ u koji su nekada bili objedinjeni svi ivanova ki posjedi, a ivanovci su nasljednici templara ovdje u dolini Glogovnice) naziva se po toj crkvi, odnosno selu. Slijed zaklju ivanja koji povezuje Ivanec s templarskim posjedom bio bi, dakle: Ivanec – posjed Sveti Ivan vranskog priorata – ivanovci – templarski posjed. Budu i da je nekoliko naselja i posjeda u blizini nosilo ime Glogovnica, nije udno da je selo izgubilo svoje prvotno ime i po elo se nazivati po titularu crkve. Potok Glogovnica se ovdje spominje jednom, što zna i da se radi o zemlji samo s jedne njegove strane. Naveden je potok Vrtlin, odnosno dva njegova sastavka, što zna i da je zemlja bila na desnoj, zapadnoj strani potoka Glogovnice. Iz ovoga se može zaklju iti da opis prikazuje samo dio templarskih posjeda i to onaj oko današnjeg Ivanca dok dijelovi njihovih imanja isto no od Glogovnice nisu ovdje zahva eni. To no pružanje me e nije mogu e ustanoviti jer osim Vrtlina i Glogovnice ništa drugo u opisu nije poznato ili ne daje vrst oslonac.⁵⁸ Me ašni vlasnici *Cuthe*, *Vinislav* i *Veysa* nisu poznati iz drugih izvora niti su ostavili trag u toponimiji, a toponime *Selna* i *Zopos* nisam uspio prona i na topografskim kartama. Od tri ceste, koje se spominju u opisu, prva je cesta za Križevce koja je jasno zapisana, ali ne znamo kuda je prolazila. Zatim je tu cesta s nejasnim imenom *Rostinacz*, koje može biti jednostavno ime ceste što nije rijetko u srednjem vijeku, ali može ozna avati i naselje prema kojem cesta vodi (možda Varaždin). Tre a cesta vodi za *Kemyheth* što može biti Kalnik⁵⁹ (možda je ovako zapisano u vezi s ma arskim imenom za ovaj utvr eni grad – *Kemlek*), ali nam to malo pomaže pri odre ivanju me a jer ne znamo koja je cesta u srednjem vijeku vodila do toga grada. Zna ajno je da ovdje nisu navedeni me ašni vlasnici za koje znamo iz drugih isprava, kao što su vlastelinstvo Kalnik i sepulkranci. Posebno je udno što se ne spominju ovi potonji kada znamo da su vitezovi Svetog Groba Jeruzalemskog dobili posjed na Glogovnici prije 1207. godine,⁶⁰ dakle, prije izdavanja ove isprave, a templari su tako er izri ito navedeni kao me aši sepulkralske Glogovnice. Možemo pretpostaviti ili da je opis me a stariji,

54 L. Dobroni , Posjedi..., str. 35. – 38.

55 CD, sv. III., 1209., str. 86.

56 CD, sv. II., Zagreb, 1876. godine, 1175. godine, VIII. mjesec, str. 93. – 94.

57 J. Adam ek, I. Kampuš, Popisi..., str. 26.

58 L. Dobroni , Posjedi..., str. 37.

59 L. Dobroni , Posjedi..., str. 37.

60 CD, sv. III., 1207., str. 73.

možda iz vremena kada su templari dobili posjed, ili da ovaj dio templarskog imanja ne seže do me a sa sepulkralcima.

Opis me a drugog templarskog imanja iz iste je 1209. godine i nalazi se u istoj ispravi,⁶¹ a te zemlje se nazivaju *Batha, Bocko et Cramca*. Me a po inje kod hrasta pokraj *Dumbouech* i spušta se do vode *Glonice* te njome ide do zemlje *Logdon* gdje se nalazi posjed templara. Zatim me a ide prema istoku i penje se na brdo odakle se spušta do vode *Gragena*, a od nje se penje pa spušta dok ne do e do potoka *Liscowiche*. Od toga potoka me a silazi do vode *Coprrouice* uz koju je tako er templarski posjed. Dalje me a ide do izvora pa do doline koja je iznad potoka *Coprrouice*. Odavde se me a penje na brdo prema zapadu gdje su vinogradi. U blizini je i cesta koja dijeli imanje templara od imanja sepulkralaca. Spomenutom cestom me a ide do lokve koja se slavenski naziva *Kalicha*.

Odmah se vidi da ovaj opis nema uobi ajeni završetak, tj. ne dolazi do mjesta odakle se krenulo u opisivanju što zna i da ne zatvara odre eni prostor.

Ime posjeda je tro lano i više izgleda kao imena ljudi nego kao toponim te se vjerojatno radi o imenima prijašnjih vlasnika⁶² ili o predijalcima koji su držali ovo templarsko imanje. Tri spomenuta imena nisu ostavila trag u toponimiji.

Toponimi *Dumbouech, Gloniche* i *Logdon* tako er nisu poznati iz drugih dokumenata (osim ako *Gloniche* nije iskrivljeno zapisana Glogovnica u što nisam siguran), ali je potok *Gragena* esto spominjan, kao i imanje nazvano po njemu. Vjerojatno se radi o potoku koji te e od današnjeg sela Novi Bošnjani (gdje se nalazila stara crkva Svetog Nikole *in Gragena*⁶³ koja je vjerojatno nosila pridjevnik po potoku uz koji se nalazila ili po naselju nazvanom po istom potoku) i utje e u Glogovnicu. Potok *Liscowiche* nije danas poznat na terenu, ali zato potok *Coprrouice* možemo povezati s današnjim potokom Koprivnicom. Lelja Dobroni⁶⁴ je izjedna ila potok *Coprrouice* sa potokom *Coprunich* na me i vlastelinstva Kamešnice iz 1217. godine (iako na istoj stranici navodi Kukuljevi evo mišljenje da se ovdje radi o potoku Koprivnici) i stavila ga na zapadnu me u

templarskih zemalja s ime se ne mogu složiti. Uz ovaj potok templarsko imanje me aši sa sepulkralskim posjedom Glogovnica. U opisu me a iz 1207. godine sepulkralci me aše s templarima na potoku *Qupurniche*,⁶⁵ a to je isto što i *Coprrouice*. Posljednji toponim na ovoj me i je ime lokve *Kalicha*, koje treba itati Kališ a, a uvijek ozna ava blatna, kalna mjesta. Budu i da se radi o toponimu blizu potoka Koprivnice, ne možemo ga izjedna iti s toponimom *Calissa* (koji je vjerojatno isto zna io) na me i imanja Kamešnice 1217. godine.⁶⁶

Opisana me a bi se pružala, otprilike, od današnjih zaselaka Vuji i i Sužnjevi i u Vojakovcu, išla na sjever zapadno od Novih Bošnjana i izlazila na potok Koprivnicu kod zaseoka Vitanovi i u selu Koprivni ka Rijeka. Ni jedan toponim ne povezuje ove isto ne templarske zemlje s prvim opisom me a tako da se može re i da su templari 1209. godine u glogovni kom kraju imali dva skupa zemalja, jedan zapadni, oko današnjeg sela Ivanca i ovaj, sada opisani, isto ni.

Isto nom skupu bi pripadala i zemlja *Gragena* ije su me e opisane 1292. godine.⁶⁷ Templari ovu zemlju daju u zakup plemi u koji me aši s tim imanjem, a me aš je i prijašnji zakupnik ili predijalac Butko. Me a po inje od gornjeg toka potoka *Gragena* i ispod velikog vinograda u vlasništvu templara te ide nekom stazom do brda zvanog *berch*. Zatim me a ide na jug i istom stazom dolazi do templarske zemlje zvane *Zelnicha*. Dalje se me a, idu i istom stazom, odvaja od imanja *Zelnicha* i me aši s drugom zemljom templara, a zatim se odvaja od zemlje spomenutog Butka i dolazi do ceste. Me a ide tom cestom do velike ceste koja vodi u Križevce, a zatim, prate i istu cestu, skre e na istok i dolazi do ve spomenutog potoka *Gragena* gdje me aši sa zemljama jobagiona križeva kog grada. Prate i isti potok uzvodno prema sjeveru i dalje me aše i sa jobagionima, me a dolazi do drveta gdje me aši s nekim Petrom. Otuda me a ide do gornjeg toka potoka *Gragena* gdje je i zapo et obilazak.

Templarski posjed Selnica, sjeverni me aš ovdje opisane Gragene, možda ima veze s potokom *Zelna*, iz prvog opisa me a iz 1209. godine, koji utje e u Glogovnicu. Mogu a je i veza s današnjim

61 CD, sv. III., 1209., str. 86. – 87.

62 L. Dobroni , Posjedi..., str. 37.

63 Josip Buturac, Popisi župa zagreba ke biskupije 1334. i 1501. godine, *Starine JAZU*, knjiga 59., Zagreb, 1984. godine, str. 89.

64 L. Dobroni , Posjedi..., str. 37.

65 CD, sv. III., 1207., str. 73

66 CD, sv. III., 1217., str. 151.

67 CD, sv. VII., 1292. 13. VII.,

toponimom Selnik,⁶⁸ sjeveroistočno od sela Ivanca, što treba uzeti s oprezom jer je toponim usamljen. Templarska Gragena se, vjerojatno, nalazila južno od sela Novi Bošnjani.

Dio zaključaka o pružanju međa ovih triju templarskih posjeda preuzeo sam od Lelje Dobroni, ali se u općem prikazu prostiranja templarskih glogovničkih imanja ipak razlikujemo. Tako npr. ona nije prihvatila da je potok *Qupurniche/ Coprouice*, uz koji među aše templari i sepulkranci, današnji potok Koprivnica, tako da templarsko imanje nije protegnula do njega. Također je nastojala u granice istog posjeda obuhvatiti skoro sve toponime s imenom Ivan u osnovi i povezati ih s drugim vlasnicima ovog imanja ivanovcima. Zato je kao pripadnost templarsko – ivanova koj Glogovnici označila i prostor između u dvije sastavnice od kojih nastaje potok Glogovnica (područje sela Marinovca) jer se tu nalazi toponim Ivanova strana i tako zašla duboko u područje koje je pripadalo sepulkrancima. Vjerojatno ni jedan od toponima, koje spominje kao povezane s ivanovcima, nije nastao po imenu toga crkvenog reda, a svakako to nije ime sela Ivanec kraj Glogovnice jer je ono, gotovo sigurno, dobilo ime po crkvi Svetog Ivana. Lelja Dobroni je zahvatila i selo Donju Glogovnicu, središte sepulkralskog posjeda.⁶⁹

Ovdje sam, dakle, iznio tri opisa međa pa se može zaključiti da se ovdašnji templarski posjed sastojao od više dijelova. Ali budući da se u druga dva opisa esto spominju templarske zemlje koje među aše s opisanim posjedima, vjerojatno je glavnina zemalja činila cjelinu. Kao cjelinu, bez razdvajanja na dijelove koji su opisani u gore navedenim dokumentima, ucrtao sam ovdašnji templarski posjed i na priloženoj karti.

Osim u tri navedena opisa međa, templarske se zemlje spominju i kao među aši okolnih imanja na sjeveru i zapadu. Već sam naveo među ašenje s Glogovnicom sepulkralaca na potoku Koprivnici, koje se protezalo do potoka Glogovnice, kako se vidi iz isprave iz 1207. godine⁷⁰ (ovaj dio međa nije tada podrobnije opisan iako je bio dosta dug). Na zapadnoj strani i sepulkralsko i templarsko imanje je među ašilo, sjeverno, s vlastelinstvom Kalnik –

Kamešnica,⁷¹ a južnije s teritorijem križeva kog Gornjeg grada.⁷² Ovdje je neobično što prvo Kamešnica, a zatim i Križevci, među aše i sa sepulkrancima i s templarima, što nije moguće ako nije bilo pomaka međa. Izgleda da su Križevci, pri dobivanju povlastica, dobili dio teritorija Kamešnice.

Podaci iz drugih izvora nam malo mogu pomoći. Tako nam granica Vojne krajine, koja je korisna pri određivanju međa nekih srednjovjekovnih posjeda, ovdje ne pomaže jer je prepolovila oba posjeda idući i potokom Glogovnicom. Na istoku je samo posjed Gragena, s crkvom Svetog Nikole kao vrstom toponima, jedini dovoljno blizu da bi bio koristan pri određivanju templarskih imanja, što sam i iskoristio. Prema jugoistoku i jugu su uvršteni srednjovjekovni toponimi su tek na crti Sesvete – Osuvena – Lemeš, što je predaleko, ali se ipak mora uzeti kao maksimalna pretpostavljena međa imanja Glogovnica – Sveti Ivan.

Popisi poreza s kraja XV. i početka XVI. stoljeća pokazuju da je posjed Sveti Ivan imao od 60 do 90 poreznih dimova⁷³ što bi značilo da je na njemu bilo deset do dvanaest sela. Možemo zaključiti da je naseljenost bila rasuta jer na imanju nije postojalo naselje s varoškim karakteristikama. Prema broju poreznih dimova vidimo da je ovaj posjed bio nešto veći od sepulkralske Glogovnice te se prema jugu, možda, pružao sve do potoka Oslovice koji protječe kroz Carevdar. Župnik u Svetom Ivanu imao je mali posjed od jednog do pet poreznih dimova.⁷⁴ Spomenuo sam sela na ovom imanju, ali o njima malo znamo. Samo za Sveti Ivan – Ivanec možemo biti sigurni da je postojao u srednjem vijeku jer se po njemu zvalo cijelo imanje. Gore je naveden i posjed Selnica pa možemo pretpostaviti i selo istog imena, a možda se na dijelu zvanom Gragena također nalazilo istoimeno selo.

Od važnijih objekata na posjedu je bila **crkva Svetog Ivana** čija je lokacija najvjerojatnije toponim Zidine, sa sjeverne strane ceste od Ivanca prema abrajima, gdje su na eni ostaci građevinskog materijala. Ovdje se nalazi i toponim Groblje što još više podržava tezu o crkvi na tom

68 Topografska karta, 1: 25. 000., Slanje.

69 L. Dobroni, Posjedi..., str. 36. (karta)

70 CD, sv. III., 1207., str. 73.

71 CD, sv. III., 1217., str. 151.

72 CD, sv. IV., 1252. 24. IV., str. 491.

73 J. Adam ek, I. Kampuš, Popisi..., str. 17., 26., 52., 57., 92., 121.

74 J. Adam ek, I. Kampuš, Popisi..., str. 52., 57., 92., 121.

mjestu.⁷⁵ Crkva, odnosno župa Svetog Ivana, nije iskazana u popisima iz 1334. i 1501. godine, ali se župnik ovdje spominje 1433. godine.⁷⁶ Tada nema naznaka da bi se ovdašnja župa razlikovala od drugih, zbog toga što je bila na prioratskom imanju. Ve sam naveo da se župnik Svetog Ivana javlja i u popisima poreza. Još treba istražiti kakvo je mjesto Sveti Ivan zauzimao u sustavu župa.

Na imanju je, barem u vrijeme kada ga drže templari, postojala i redovni ka ku a (*domus*⁷⁷) o ijoj lokaciji možemo tek naga ati. Neki autori s ovim samostanom povezuju ime sela Kloštar Vojakova ki⁷⁸ gdje je, osim samog imena sela, indikativan i toponim Zidine.⁷⁹ Kloštar mi se ini predaleko od glavnine templarskih zemalja, ali ga ipak treba ostaviti kao otvorenu mogu nost jer nema drugih kandidata na ovaj lokalitet, koji je uvijek ozna avao samostane ili njihove ostatke. Lokalitet Gari , sjeverozapadno od sela abraja, na koji An elko Badurina ubicira samostan⁸⁰ (ali Gari pogrešno smješta južno od abraja) nije dovoljno istražen, ali je u sferi templarskih posjeda i ne treba ga odbaciti. Nasljednik templarsko-ivanova ke ku e, barem u gra evinskom smislu, možda je *domus* ili **plemi ka kurija** u Svetom Ivanu, spomenuta 1534. godine u vlasništvu Emerika Brada a.⁸¹ Ako je tome tako, onda bi se i ova ku a (kao i crkva) trebala tražiti na užem podru ju sela Ivanca.

Iz Svetog Ivana se upravljalo posjedom Križan ija (*Cryznychycha*, *Krysnychya*) koji se nalazio negdje na podru ju kotara Kalnik, bez to no poznate lokacije. Ovo odvojeno imanje imalo je jedanaest do dvanaest poreznih dimova. Oko 1500. godine nije bilo u rukama istih vlasnika kao Sveti Ivan, ali kasnije opet jest.⁸² Ne znam u kakvom je odnosu prema Svetom Ivanu bio posjed Kapela u susjedstvu Glogovnice koji su 1358. godine⁸³ ivanovci dobili od Stjepana Mik evi a u zamjenu

za Zdelju jer se, osim u dokumentu o zamjeni, nigdje ne spominje u vezi sa Svetim Ivanom.

Vlasnici posjeda Sveti Ivan su, nakon ukinu a templarskog reda po etkom XIV. stolje a, postali ivanovci, templarima srodan viteški red o kojima, u vezi s Glogovnicom, ima nekoliko vijesti kroz XIV. stolje e. U XV. stolje u podaci o Glogovnici – Svetom Ivanu su rijetki. Ovaj posjed postaje dio imanja vranskog priorata koji je prešao u ruke svjetovnjaka iako je zadržao ime iz vremena ivanovaca. Po Kukuljevi u, upravitelj ovog priorata Matko Talovac je 1439. godine darovao Glogovnicu Stjepanu Bo kaju od Rasinje što je 1446. godine potvrdio Ivan Hunjadi. Kukuljevi ev zaklju ak da tada priorat ostaje bez ovog posjeda⁸⁴ nije to an jer još i u XVI. stolje u njime upravljaju vranski priori. Ali, osim spomenutog Bo kaja i drugi su povremeno držali Sveti Ivan, kao npr. Juraj Zalay 1452. godine koji po njemu nosi pridjevak *de Golgonczazenthiwan*.⁸⁵

Posljednji dio povijesti imanja Sveti Ivan može se iš itati iz popisa poreza prve polovine XVI. stolje a. Oko 1500. godine drži ga neki Toma, a 1507. – 1520. godine vranski prior, osim što je 1513. godine iskazan kao vlasnik herceg Balša. Popis iz 1533. godine nalazi imanje spaljeno, a vlasnik mu je Emerik Brada .⁸⁶ Vjerojatno je Sveti Ivan uništen u pohodu sultanove vojske godinu dana ranije, ali je mogu e i stradanje u gra anskom ratu. Ovi podaci iz popisa poreza se ne slažu s nekim drugim dokumentima. Tako 1516. godine ban zalaže Sveti Ivan Emeriku Brada u,⁸⁷ a 1534. godine kralj mu ga potvr uje s opaskom da ga je Emerik dobio još od kralja Vladislava kada je kao podban branio Knin od Turaka.⁸⁸ Vjerojatno Emerik nije odmah mogao u i u posjed i otuda neslaganje podataka iz raznih izvora.

U drugoj polovici XVI. stolje a na, uglavnom, pusti prostor imanja Sveti Ivan naselili su se pravoslavni Vlasi, što je vjerojatno bio razlog da je

75 Registar arheoloških nalaza i nalazišta sjeverozapadne Hrvatske, Bjelovar, 1997. godine, str. 162.; Topografska karta, 1: 25. 000., Slanje.
76 Andrija Lukinovi , *Povijesni spomenici zagreba ke biskupije*, sv. VI., Zagreb, 1994. godine, 1433. 16. III., str. 360.
77 CD, sv. IV., 1252. 24. IV., str. 491.
78 Lelja Dobroni , *Templari i ivanovci u Hrvatskoj*, Zagreb, 2002. godine, (navodim prema: Zdenko Balog, *Križeva ko – kalni ka regija u srednjem vijeku*, Križevci, 2003. godine, str. 22.)
79 Registar..., str. 166.
80 An elko Badurina, *Naselja i lokaliteti, Glogovnica, Križevci – grad i okolica, Umjetni ka topografija Hrvatske*, Zagreb, 1993. godine, str. 309. Topografska karta, 1: 25. 000., Slanje
81 Ivan Bojni i , *Kraljevske...*, VZA, god. VII., sv. 3., 1534. 6. XII.
82 J. Adam ek, I. Kampuš, *Popisi...*, str. 17., 57., 121.
83 CD, sv. XII., 1358. 20. I., str. 448.
84 L. Dobroni , *Posjedi...*, str. 38.
85 *Magyar orszagos leveltar*, DL 101749., 1452. 27. IX., www.natarch.hu
86 J. Adam ek, I. Kampuš, *Popisi...*, 17., 26., 52., 57., 92., 121., 133.
87 Josip Stipiši , Miljen Šamšalovi , *Isprave u arhivu Jugoslavenske akademije, Zbornik Historijskog instituta Jugoslavenske akademije*, vol. 4., Zagreb, 1961. godine, 1516. 7. I., str. 553.
88 I. Bojni i , *Kraljevske...*, VZA, god. VII., sv. 3., 1534. 6. XII.

kasnije dio njegovog podruja uklopljen u Vojnu krajinu.

Iz iznesenih podataka se može zaključiti da se sepulkralsko imanje Glogovnica pružalo na prostoru današnjih sela Donja i Gornja Glogovnica i Marinovac te isto no od njih do gornjih tokova potoka Rasinja i Koprivnica. Templarsko – ivanova ka Glogovnica, odnosno Sveti Ivan, zauzimala je prostor sela Ivanac, Vojakovac i abraji i na jug sezala do potoka Oslovice.

Glogovnica s crkvom Blažene Djevice je od kraja XII. stoljeća u rukama viteškog reda kanonika Svetog Groba Jeruzalemskog, koji posjed gube u XV. stoljeću u korist zagrebačkih prepošta, a po etkom XVII. stoljeća stekli su je zagrebački isusovci.

Glogovnicu Svetog Ivana drže templari od 1175. godine do svog ukinuća a po etkom XIV. stoljeća kada imanje preuzimaju ivanovci.

U osmanskim pustošenjima u XVI. stoljeću u na prostoru oba imanja je ostalo vrlo malo starina kog stanovništva što je uzrokovalo nestanak većine srednjovjekovnih toponima. Na puste prostore naselili su se pravoslavni Vlasi, a dijelovi oba posjeda isto no od potoka Glogovnice uklopljeni su u Vojnu krajinu.

Summary

Topography of the Two Estates by Mediaeval Orders (*Cruciferi*) in the Valley of Glogovnica

Key words: Glogovnica, St. John, Regular Canons of the Sacred Grave of Jerusalem, Templars, the Order of St. John, the Middle Ages, topography

The article describes two medieval estates by mediaeval orders (*cruciferi*) which were situated in the valley of the upper reach of the river Glogovnica in the Northeast of Križevci in the area of the present-day villages Marinovac, Gornja Glogovnica, Donja Glogovnica, Ivanac, abraji and Vojakovac. The description is based mostly upon the viewpoint of historical topography.

In the part which deals with the subject of Glogovnica, that was governed by the Canons of the Sacred Grave of Jerusalem, the first topic are the estate borders from 1207, which partly correspond to the border descriptions of the neighbouring estates Cerovo brdo and Apatovec from the years 1244 and 1249, and are partly very incomprehensible. Still, from the descriptions can be discerned that the estate was

situated between the stream Glogovnica (spreading also to a part of the lands in its West) and the stream Gliboki (then named Rasinja), adjoining in the North the hill of Gradec, and in the East the stream of Koprivnica. From the analysis it can be concluded that the estate of Glogovnica spread neither to Apatovec nor to the environs of the present-day village Veliki Poganec, as it was presumed by the literature up to the present day. The list of the villages on the estate, given with the description of the borders from the year 1207, can not be used for topographic research, because all of the settlements named have disappeared in the 16th century as a consequence of the Ottoman devastations. A convent also existed on the estate (*domus sancti sepulchri*), adjoining by the church of the Blessed Virgin Mary. The remains of a church have also been confirmed to exist next to the present-day parish church in Donja Glogovnica. Later on a castle is also being mentioned here. In the area covered by the estate there are several unresearched archaeological localities (Crkvenjak, Groblje, Križno drvo).

The Order of the Holy Sepulchre governed Glogovnica from several distant estates (Gornji Miholjac in Slavonia, Križanija in Podravina, Planina near Zagreb, Tkalec near Vrbovec).

In the 15th century the Holy Sepulchre lost Glogovnica to the Prepositi from Zagreb. In the beginning of the 17th century the estate was acquired by the Jesuits from Zagreb.

In the second part there is word about an estate held by the Templars, and after that by the Order of St. John. First it was called Glogovnica, just like the already described Sepulchre estate, and later on Glogovnica Sveti Ivan or simply Sveti Ivan.

The Templar estates in this area are described by means of three round trips around the borders from the 13th century. Two of them describe the region around the present-day village Ivanec near Križevci and the area from the upper reach of the stream Koprivnica to the village of Vojakovec, and are to be found in the same document from 1209. The third border description from 1292 mentions a smaller Templar estate in the area of the village of Vojakovec. From the border descriptions and the other data it can be concluded that the estate of Glogovnica Sveti Ivan spread in the West to the village Ivanec, in the Northeast to the stream Koprivnica, in the East to the village Novi Bošnjani (the estate of Gragen in the Middle Ages), and in the South it probably spread to the stream Oslovice, which was situated north from the village Majurec.

In earlier times a Templar convent (*domus*) of unknown location existed on the estate. The church of St. John, by which the village of Ivanec (and the whole estate) probably got its name, was probably situated in the areas of Groblje and Zidine between Ivanec and abraji.

The estate was either destroyed in the civil war that occurred after the year 1527, or in the campaign by the Sultan's army in 1532, and a part of it is later included into the Military Border. (Translated by Marina Bertovi)

The Order of St. John governed the estate of Glogovnica after overtaking it from the Templars, according to their priory of Vrana.

